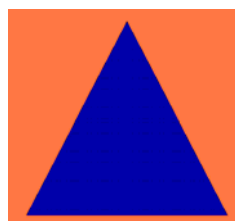

Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje

Ev.č.: HSBM-42/15-22/1/OOOP-2003

Koncepce ochrany obyvatelstva Jihomoravského kraje

Brno, prosinec 2003

OBSAH:

1. Úvod

2. Současný stav ochrany obyvatelstva v kraji

3. Koncepce ochrany obyvatelstva v kraji

3.1. Organizační a technická opatření ochrany obyvatelstva

- a) Varování a vyrozumění
- b) Evakuace a nouzové přežití
- c) Humanitární pomoc
- d) Individuální ochrana a hospodaření s materiálem civilní ochrany
- e) Kolektivní ochrana ukrytím
- f) Opatření ve vztahu ke vzniku nebezpečných oblastí

3.2. Úkoly občanů a orgánů k ochraně obyvatelstva

- a) Občan
- b) Obec
- c) Obec s rozšířenou působností
- d) Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby
- e) Orgány kraje

3.3. Zvyšování úrovně připravenosti pracovníků veřejné správy, fyzických osob a školní mládeže

- a) Příprava pracovníků veřejné správy
- b) Příprava žáků základních škol a studentů středních škol
- c) Postavení a využití Školícího střediska HZS Jihomoravského kraje

3.4. Financování příprav k ochraně obyvatelstva

3.5. Příhraniční mezinárodní spolupráce

4. Závěr

1. ÚVOD

Koncepce ochrany obyvatelstva Jihomoravského kraje stanovuje zásady a priority organizačních a technických opatření pro zajištění ochrany obyvatelstva v Jihomoravském kraji vzhledem k rizikům a hrozbám, které se v kraji nacházejí nebo se mohou vyskytnout. Upřesňuje základní součinnost mezi orgány státní správy a samosprávy, složkami integrovaného záchranného systému a dalšími subjekty, zdůrazňuje jejich odpovědnost. Rozpracovává na podmínky Jihomoravského kraje úkoly a závěry koncepce ochrany obyvatelstva, schválené vládou v roce 2002. Stanovuje základní rozvoj sil a prostředků pro provádění opatření k ochraně obyvatelstva.

Legislativní předpoklady Koncepce ochrany obyvatelstva Jihomoravského kraje jsou dány ustanoveními zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, vyhlášky Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva a vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. Při tvorbě koncepce ochrany obyvatelstva Jihomoravského kraje se vychází zejména z Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015, která byla schválena usnesením vlády č. 417 ze dne 22. dubna 2002, a stanovuje hlavní zásady a směry rozvoje zabezpečování ochrany obyvatelstva v České republice.

Priority a rozhodující úkoly koncepce vycházejí z předpokladu, že v horizontu nejméně deseti let nehrozí na území našeho státu vznik vojenského konfliktu. Příznaky hrozby jeho případného vzniku bude možné na úrovni státu zjistit s dostatečným předstihem minimálně dvou let, což umožní přijmout potřebná opatření v ústředních orgánech a rozpracovat a realizovat je v podmínkách kraje. Proto v současnosti a nejbližší budoucnosti se lze soustředit na přípravu opatření k ochraně obyvatelstva při nevojenském ohrožení. Stálá pozornost musí být věnována rizikům provozních havárií a živelních pohrom.

V Jihomoravském kraji se nachází 12 objektů, které objemem zásob nebezpečných látek spadají do režimu zákona č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky. Do skupiny A jsou zahrnuty objekty Pliva-Lachema a.s. Brno, AIR Products s.r.o. Brno, Detex s.r.o. Brno, Čepro a.s. Klobouky u Brna a Neochem plus s.r.o. Šardice, do skupiny B jsou zařazeny objekty Linde Technoplyn a.s. Brno, Teplárny Brno a.s. – Provoz Brno-sever, Čepro a.s. Střelice u Brna, Gumotex a.s. Břeclav, Fosfa a.s. Břeclav, Flaga plyn s.r.o. Hustopeče a Mero ČR a.s. Klobouky u Brna. Vyjmenované objekty v případě vzniku mimořádné události představují rizika vyžadující vyhlášení 3. nebo zvláštního stupně poplachu IZS. V případě vyhlášení zvláštního stupně poplachu IZS lze důvodně předpokládat i vyhlášení krizového stavu. Dalším výrazným rizikem je možnost vzniku radiační havárie na Jaderné elektrárně Dukovany, při níž se předpokládá vyhlášení zvláštního stupně poplachu IZS a podle rozsahu i krizového stavu. Přestože Jaderná elektrárna Dukovany leží na území kraje Vysočina, její zóna havarijního plánování zasahuje na území Jihomoravského kraje správní obvody obcí s rozšířenou působností Ivančice, Rosice, Znojmo a Moravský Krumlov – celkem 86 obcí a cca 65 065 obyvatel.

Význačnými zdroji možného ohrožení jsou objekty, kde se skladují větší zásoby nebezpečných látek (nespadají pod režim zákona o prevenci závažných havárií) a v případě provozní havárie je v jejich bezprostřední blízkosti ohroženo obyvatelstvo. Jedná se o rizika

úniku čpavku ze zimních stadiónů¹, masokombinátů, pivovarů, sodovkáren, mrazíren a mlékáren², úniku chlóru z úpraven vody a plaveckých bazénů³, úniku formaldehydu⁴. Další rizika představují objekty, kde se skladují látky a hmoty, při jejichž hoření se uvolňují jedovaté zplodiny, jež mohou zasáhnout obytné zóny⁵, a objekty ohrožující výbuchem⁶. V případě jejich havárie a dle jejího rozsahu se předpokládá vyhlášení 2. nebo 3. stupně poplachu IZS.

Hrozbu také představují vodní díla na území Jihomoravského kraje - Brno, Vranov, Znojmo, Jevišovice, Letovice, Boskovice, Opatovice, Nové Mlýny-horní, Nové Mlýny-střední, Nové Mlýny-dolní a jez Hodonín i mimo území kraje – Mohelno, Dalešice, Vír. Přestože četnost výskytu provozních havárií na vodních dílech je nízká, jsou rizikem, představujícím značné negativní následky pro obyvatelstvo i celou infrastrukturu kraje. V případě reálné havárie vyžadují vyhlášení 3. nebo zvláštního stupně poplachu IZS, popř. krizového stavu.

Nelze podceňovat ani vznik závažné havárie v železniční dopravě či hromadné havárie v silniční dopravě nebo ve větším městě i havárii dopravního prostředku přepravujícího nebezpečné látky. Zvýšená pozornost musí být věnována železničním uzlům, úsekům dálnice a silnicím 1. třídy (zejména křížení tras, nadjezdy, mosty, tunely, atp.). Pravděpodobnost výskytu takových nehod s následky havárií je poměrně značná.

Je nutné věnovat pozornost organizačnímu zabezpečení nouzového přežití obyvatelstva a opatřením směřujícím ke zmírňování následků při vzniku živelních pohrom, kterými může být kraj postižen. Jedná se o povodně, sněhové kalamity, velké vichřice, rozsáhlé lesní požáry, nedostatek pitné vody, epidemie, epizootie, apod.

Do příprav k ochraně obyvatelstva je nutné zapracovat a reagovat na další a nově vznikající, často obtížně předvídatelné bezpečnostní hrozby a rizika. Hrozby mohou představovat nedemokratické státy, různé nevládní skupiny a organizace, které nerespektují mezinárodní právo a pro které je násilí prostředkem prosazování jejich zájmů. Rozšiřuje se i okruh subjektů, které mohou disponovat jadernými, radiologickými, chemickými a biologickými zbraněmi, což v kombinaci s hrozbou terorismu představuje reálné nebezpečí i pro Českou republiku. V Jihomoravském kraji cílem těchto útoků mohou být zejména průmyslová a správní centra a místa s větší koncentrací obyvatel.

2. SOUČASNÝ STAV OCHRANY OBYVATELSTVA V KRAJI

Od 1. ledna 2001 je ochrana obyvatelstva zakotvena v právním řádu České republiky. Zároveň došlo k převodu kompetencí ve výkonu státní správy v oblasti ochrany obyvatelstva z Ministerstva obrany ČR na Ministerstvo vnitra ČR. Síly a prostředky k ochraně obyvatelstva jsou začleněny do integrovaného záchranného systému a jsou vytvořeny legislativní předpoklady ke zřízení zařízení civilní ochrany.

Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „MV-GŘ HZS ČR“) vydalo dokument „Rozpracování harmonogramu realizace základních opatření ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015“. Některá opatření z harmonogramu již byla v kraji splněna, nebo jejich plnění probíhá. Do havarijních plánů jsou zapracována opatření ochrany obyvatelstva, byla provedena příprava školitelů a jsou vytvořeny organizační předpoklady ke vzdělávání v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva. V roce 2003 bylo provedeno základní proškolení většiny starostů obcí Jihomoravského kraje a dalších pracovníků, kteří budou zabezpečovat krizové řízení a

¹ např. zimní stadion Blansko, Brno-Vodova, Boskovice, Břeclav, Hodonín, Rosice, Vyškov, Znojmo, atp.

² např. pivovar Brno, Černá Hora, Vyškov, sodovkárna Merito Brno, mlékárna Olešnice, Hodonín, Vyškov, atp.

³ např. plavecké bazény Brno, Kuřim, Blučina, VaK Brno, Hodonín, Břeclav, Vodárenská a.s. Znojmo, atp.

⁴ např. Kordárna Velká nad Veličkou, atp.

⁵ např. Adast Adamov, Synthon Blansko, Via-Rek Rájec-Jestřebí, Auto Nova Brno, Alca-Plast Břeclav, atp.

⁶ např. čerpací stanice, LPG, Čepro Střelice, Lide Technoplyn, Explosia a.s. Brno, Transgas Břeclav, atp.

ochranu obyvatelstva na obcích s rozšířenou působností a úřadech městských částí v Brně. Průběžně se zabezpečuje preventivně výchovná činnost.

Tříleté zkušenosti prokázaly, že fungování integrovaného záchranného systému se osvědčilo. Dokladem toho je zvládnutí mimořádných událostí, ke kterým v kraji běžně dochází, i dobré zvládnutí povodní v červenci a srpnu roku 2002, kdy profesionální a kvalitní práci záchranných nedošlo v kraji v důsledku povodně k masovému závažnému narušení zdraví občanů a k větším ztrátám na lidských životech. Organizováním záchranných a likvidačních prací a přijímáním krizových opatření krizovými štáby se podstatně snížily materiální škody. Lidem postiženým povodní, dočasně se ocitnuvších bez přístřeší, byly péči obcí a správních úřadů ve spolupráci s humanitárními organizacemi vytvořeny podmínky pro nouzové přežití.

Integrovaný záchranný systém v kraji tvoří základní pilíř při koordinování činností a postupů jeho jednotlivých složek při přípravě na mimořádné události, při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu. Dominantní úlohu v něm sehrávají základní složky IZS, tj. Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje, jednotky požární ochrany v plošném pokrytí kraje, Policie České republiky a zdravotnická záchranná služba.

Přes výše uvedené klady je nutné upozornit na nedostatky v technickém a materiálním vybavení jednotek požární ochrany. Situace ve vybavenosti zásahovou výškovou technikou, technickými automobily, zvláště protiplynovými, těžkými chemickými automobily, je vážná. Poskytované finanční prostředky na obnovu a rekonstrukci techniky nestačí ani k udržení propadu v její technické a morální zastaralosti. Velkou slabinou ve vybavení jednotek jsou věcné a technické prostředky pro řešení chemických havárií. Projevují se nedostatky ve vyprošťovací technice a hlavně přizpůsobení této techniky současnému vývojovému trendu konstrukcí automobilů. Povodně a jiné živelní pohromy ukázaly na neúplné vybavení jednotek čerpadly, čluny, obleky do vody, techniky na odstraňování překážek a padlých stromů. Prudce narůstá také počet mimořádných událostí technického charakteru, které kladou stále vyšší nároky na speciální vybavení.

Hasičský záchranný sbor kraje provozuje jednotný systém varování a vyrozumění jako hlavní způsob varování obyvatelstva. Systém je tvořen sítí 24 vysílačů, které pokrývají území Jihomoravského a Zlínského kraje. Na území Jihomoravského kraje zabezpečuje varování obyvatelstva, tj. spouštění koncových prvků varování, 5 vyrozumívacích center umístěných na operačních a informačních střediscích integrovaného záchranného systému včetně operačního a informačního střediska integrovaného záchranného systému HZS Jihomoravského kraje. Jednotný systém varování a vyrozumění ovládá 462 elektrických rotačních sirén a 5 elektronických sirén v majetku HZS, dále 130 elektrických rotačních sirén v majetku ČEZ EDU na území Jihomoravského kraje, 2 elektrických rotačních sirén, 7 elektronických sirén a 61 dálkově ovládaných obecních rozhlasů v majetku obcí a měst. Systémem je zajištěno varování obyvatelstva ve všech městech a větších obcích i v obcích, které se nacházejí v oblastech možného ohrožení. Údržbu a opravy výše uvedených sirén zajišťuje hasičský záchranný sbor kraje prostřednictvím servisní firmy, v zóně havarijního plánování JE Dukovany je servis zabezpečen v souladu s právním předpisem péči tohoto subjektu.

Evakuace obyvatel z území postižených mimořádnou událostí a zabezpečení jejich nouzového ubytování a přežití jsou zapracovány v havarijním plánu kraje, popř. příslušných povodňových plánech. Zkušenosti z povodní z uplynulých tří let prokázaly, že přijatá opatření v této oblasti se při řešení krizových stavů osvědčila. Na území kraje nejsou dostatečně dopracována některá organizační a personální opatření evakuace, která vyplývají z vyhlášky Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb. Jedná se zejména o zřízení zařízení civilní ochrany pro zajištění evakuace u obcí nebo právnických a podnikajících fyzických osob.

S evakuačními opatřeními v Jihomoravském kraji se kalkuluje z míst ohrožených přirozenou povodní při stoleté vodě a z prostorů ohrožených zvláštními povodněmi; tato

opatření mají být povodňovými orgány řešena v příslušných povodňových plánech. Evakuace z těchto oblastí se celkem dotýká cca 76 000 osob.

V Jihomoravském kraji je 188 míst ohrožení technologickými haváriemi, spojenými s možností úniku nebezpečných látek, nebo s nebezpečím výbuchu, kde se předpokládá využití evakuačních opatření, jimiž je dotčeno cca 134 250 osob. Pro náhradní ubytování v případě evakuace je vytipováno na území kraje 1 400 vhodných objektů s předpokládanou kapacitou 80 750 ubytovaných osob. Jedná se zejména o školská zařízení, hotely a ubytovny, z nichž 68 % má vlastní stravovací zařízení a převážnou část lze využít i v zimním období. Zkušenosti v této oblasti ukazují, že asi 55 % evakuovaných osob se umístí u svých příbuzných a známých a zajistí si přepravu vlastními prostředky.

V současné době je hasičský záchranný sbor kraje schopen poskytnout humanitární pomoc v základních životních potřebách obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí na dobu nezbytně nutnou v počtu cca 500 osob. V péči Armády ČR – 74. záchranné a výcvikové základny Bučovice je k dispozici základna humanitární pomoci s kapacitou pro 300 postižených osob, která může být rozšířena až na 450 osob. Hasičskému záchrannému sboru kraje není znám objem materiálu humanitární pomoci na území Jihomoravského kraje, který je uložen u obcí a kraje, popř. u různých občanských sdružení, charitativních a humanitárních organizací.

Složení materiálu v soupravách hasičského záchranného sboru kraje umožňuje poskytnout postiženému obyvatelstvu základní oblečení, přikrývky, základní hygienické potřeby, výdej teplých nápojů a jednoduché stravy, případně poskytnout omezené skupině osob nouzové přístřeší ve stanech, nelze-li obyvatele bez přístřeší umístit v plánovaných objektech náhradního ubytování. Naložení materiálu a jeho dopravu na místo určení zabezpečují jednotky hasičského záchranného sboru kraje. Materiál pro humanitární pomoc, převedený v roce 2001 od okresních úřadů a dodaný v roce 2003 z nadbytečných zásob Armády ČR, je rozmanitý a zčásti zastaralý. Složení souprav se hasičským záchranným sborem ujednocuje a postupně připravuje k okamžitému vývozu na základě požadavku velitele zásahu.

Současný úkrytový fond v Jihomoravském kraji tvoří 375 stálých úkrytů s kapacitou 58 950 osob, což činí cca 5,2 % obyvatel kraje. Tento stav se výrazně nevymyká celorepublikovému průměru. Stálé úkryty jsou v majetku zejména obcí a právnických a podnikajících fyzických osob a jen částečně státu, žádný není v majetku hasičského záchranného sboru kraje. Některé úkryty jsou pronajaté a využívány ke komerčním účelům. Nejvíce stálých úkrytů je v krajském městě Brně, a to 269. Na ostatním území Jihomoravského kraje jsou stálé úkryty situovány zejména v bývalých okresních městech, výjimečně v některých dalších městech a větších obcích. Stálé úkryty byly budovány pro ochranu obyvatelstva proti účinkům zbraní hromadného ničení. Vzhledem k výše uvedenému je hlavním způsobem ukrytí obyvatel při mimořádných událostech v Jihomoravském kraji využití improvizovaného ukrytí.

Většina stálých úkrytů byla budována v 50. a 60. letech minulého století. Některé úkryty mají porušenou izolaci a vniká do nich nadměrně vlhkost nebo spodní voda, což zvyšuje náklady na jejich údržbu. Opravy vyžadují značné investiční náklady. Od devadesátých let minulého století probíhá na území kraje pouze dokončování výstavby úkrytů. Poslední stálý úkryt v kraji byl kolaudován v roce 1997 v zóně havarijního plánování JE Dukovany v základní škole Vémyslice. V současné době je prováděna pouze běžná údržba a v případě nutnosti rekonstrukce a revize k zachování funkčnosti úkrytů.

Do přijetí vládní koncepce ochrany obyvatelstva a vyhlášky Ministerstva vnitra č. 380 v roce 2002 byly prostředky individuální ochrany zabezpečovány plošně pro obyvatelstvo a materiál civilní ochrany byl určen pro vybavení jednotek a služeb civilní ochrany. Tento materiál byl uložen v uložistech obcí, škol, zdravotnických a sociálních zařízení i u dalších subjektů. Na jeho skladování a udržování byly vynakládány ze státního rozpočtu nemalé

finanční prostředky. V současné době jsou prostředky individuální ochrany (tzv. speciální materiál CO) odsunovány z vyjmenovaných uložišť do skladů MV- GŘ HZS ČR.

Ze zkušeností při styku s občany lze vyvodit, že stav připravenosti obyvatelstva na mimořádné události je na poměrně nízké úrovni. Ze strany orgánů obcí i veřejnosti je tato oblast stále ještě nedoceňována. Zlepšení situace je zaznamenáno v přípravě vybraného funkcionářského aktivu.

Hasičský záchranný sbor kraje průběžně organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva a v přípravě složek integrovaného záchranného systému. K prohloubení znalostí o problematice ochrany obyvatelstva a s ní spojené legislativy již byla provedena školení starostů obcí, ředitelů škol a pedagogických pracovníků, pracovníků vybraných obecních a správních úřadů a dalších státních institucí, skladníků materiálu civilní ochrany, údržbářů stálých úkrytů, dobrovolných hasičů i příslušníků profesionálních jednotek požární ochrany a zástupců humanitárních a charitativních organizací působících na území Jihomoravského kraje. Hasičský záchranný sbor kraje ke zlepšení povědomí obyvatelstva o sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádné události distribuoval na všechny obecní úřady, základní a střední školy příručky pro obyvatele „Pro případ ohrožení“ a „Sebeochrana obyvatelstva“.

Ze strany hasičského záchranného sboru kraje je základním a středním školám nabízena odborně metodická pomoc při plnění pokynu Ministerstva školství k začlenění tématiky „Ochrana člověka za mimořádných situací“ do vzdělávacích programů⁷. Pro školská zařízení v Jihomoravském kraji bylo ve spolupráci s Krajským pedagogickým centrem zorganizováno vzdělávání učitelů základních a středních škol v této problematice. Každá základní a střední škola obdržela od hasičského záchranného sboru kraje videokazetu se 4 výukovými filmy a metodickou příručku pro učitele k výuce.

O poslání a úkolech složek integrovaného záchranného systému, o provedených zásazích a cvičeních je veřejnost pravidelně informována v hromadných sdělovacích prostředcích. Hasičský záchranný sbor kraje k tomu udržuje prostřednictvím tiskového mluvčího aktivní spolupráci se sdělovacími prostředky. Široké veřejnosti jsou též poskytovány informace o činnosti záchránářů a o ochraně obyvatelstva na internetových stránkách MV-GŘ HZS ČR, hasičského záchranného sboru kraje a krajského úřadu.

---

⁷ původně Pokyn MŠMT, č. j. 34776/98-22 ze 4.5.1999; současně Pokyn MŠMT, č. j. 12050/03-22 ze 4.3.2003

3. KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA V KRAJI

3.1. Organizační a technická opatření ochrany obyvatelstva

a) Varování a vyrozumění

K zabezpečení plošného i místního varování obyvatelstva před hrozícím nebezpečím je provozován jednotný systém varování a vyrozumění. Síť vysílačů, tj. infrastruktura systému je dobudována a nebude již zásadně rozšiřována. V Jihomoravském kraji není nutné z hlediska ohrožení zřizovat u právnických osob vyrozumívací centra vyjma vodohospodářského dispečinku Povodí Moravy. V dalším období bude nutné se zabývat i zpětnou diagnostikou stavu koncových prvků varování v rámci systému.

Varování obyvatelstva se bude postupně rozšiřovat dostavbou dalších koncových prvků varování, jejich připojováním do systému a obměnou současných elektrických rotačních sirén za elektronické sirény a dálkově ovládané obecní rozhlas. Tyto prvky varování se budou postupně dobudovávat ve stanovených obcích nad 500 obyvatel nebo v obcích, které jsou ohroženy pravidelně se opakujícími povodněmi, zvláštní povodní, únikem nebezpečné látky ze stacionárního zdroje a v lokalitách, kde je velká koncentrace osob⁸.

Požadavky obcí a právnických nebo podnikajících fyzických osob na přemístění a dostavbu koncových prvků varování bude Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje řešit vzájemnou dohodou ke zkvalitnění stavu varování obyvatelstva v dané lokalitě.

Při vzniku mimořádné události lokálního významu mají ve varování obyvatelstva nezastupitelnou úlohu orgány obcí⁹. Obce mají povinnost věnovat trvalou pozornost organizačním a technickým opatřením pro varování a informování obyvatelstva před hrozícím nebezpečím. Po vyhlášení varovného signálu je bezprostředně nezbytné provést následné informování obyvatelstva o akutním nebezpečí s doporučením o chování občanů poskytnutím tzv. tísňové informace. Plošné informování obyvatelstva se uskutečňuje zpravidla cestou hromadných informačních prostředků - v kraji regionálními rozhlasovými stanicemi, regionálními studii televizních společností a kabelovými televizemi. K tomu je nutné hasičským záchranným sborem kraje a postupně i orgány kraje a obcí s rozšířenou působností uzavírat dohody o spolupráci s provozovateli rozhlasového a televizního vysílání. Obce budou k varování využívat obecní rozhlas, příp. rozesílání hromadných SMS zpráv po sítích mobilních operátorů, využívat automobily s akustickým zařízením nebo řešit informování občanů osobním stykem, přičemž starosta obce spolupracuje s Policií ČR a velitelem zásahu, popř. s městskou (obecní) policií.

Vyrozumění členů krizových štábů, starostů obcí a složek integrovaného záchranného systému o vzniku mimořádné události zajišťuje hasičský záchranný sbor kraje z operačních a informačních středisek IZS pomocí veřejné telefonní sítě, krizových mobilních telefonů, e-mailových zpráv, vnitřní radiové sítě a integrované počítačové sítě základních složek IZS za využití speciálního softwaru.

b) Evakuace a nouzové přežití

Evakuace, jako opatření zabezpečující přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby

---

⁸ § 9 odst. 3 vyhlášky MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

⁹ § 15 odst. 2 a § 16 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v platném znění, § 21 odst. 2 a § 23 odst. 1 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, v platném znění

a nebezpečných látek z míst možného ohrožení na jiná území¹⁰, se plánuje v havarijním plánu kraje a povodňových plánech pro mimořádné události, které vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu a ze zón havarijního plánování objektů, pro které se zpracovává vnější havarijní plán¹¹. V Jihomoravském kraji se jedná o evakuaci z míst ohrožených přirozenými povodněmi, z prostorů ohrožených zvláštními povodněmi a z prostorů ohrožených následky radiační havárie a technologickými haváriemi spojenými s únikem nebezpečných látek. V Jihomoravském kraji se evakuační opatření při souběhu různých mimořádných událostí a krizových situací mohou dotknout až 275.000 osob.

Základním prvkem veřejné správy při plánování a provedení opatření evakuace a nouzového přežití obyvatelstva je obec. Její orgány na území své obce bezprostředně zajišťují evakuaci osob a podílejí se na zajištění jejich nouzového přežití. K tomu využívají obce zejména jednotky sboru dobrovolných hasičů a zařízení civilní ochrany, jichž jsou zřizovatelem nebo jsou smluvně zabezpečeny. Jednotky sboru dobrovolných hasičů a zařízení civilní ochrany se budou podílet především na zabezpečení evakuace (doprovod a péče o evakuované), zabezpečení nouzového přežití (nouzové ubytování, zásobování pitnou vodou a stravování) a organizování humanitární pomoci v obci. Z hlediska potřeb zabezpečení úkolů vyplývajících z havarijního plánu kraje v obcích, kde je plánovaná evakuace obyvatelstva a jeho nouzové přežití, je potřebné vytvořit k těmto účelům zařízení civilní ochrany, tj. zařízení pro zajištění evakuace a zařízení pro zajištění nouzového přežití a organizované humanitární pomoci¹². Hasičský záchranný sbor kraje zabezpečí odbornou přípravu personálu zřízených zařízení CO a v případě potřeby poskytne odbornou pomoc při zpracování dokumentace. K zajištění náhradních ubytovacích kapacit pro obyvatelstvo, které je v důsledku mimořádné události nuceno opustit svá obydlí, se budou prioritně využívat objekty se stacionárním lůžkovým, stravovacím a hygienickým vybavením. Mobilní zařízení (např. základna humanitární pomoci 74. zvj Bučovice nebo spr. kontejneru automobilního pro nouzové přežití hasičského záchranného sboru kraje) je třeba chápat jako krátkodobé a dočasné řešení pro osoby závažně postižené mimořádnou událostí a jako shromaždiště evakuovaných osob s následným přesunem do stacionárních zařízení.

S ohledem na nová rizika, daná případným teroristickým útokem, věnují majitelé a provozovatelé veřejných budov, škol, nemocnic, nákupních a zábavných center, sportovních zařízení, kin, divadel apod., pozornost přípravám na provedení částečné objektové evakuace. Provozovatelé takových zařízení musí mít zpracované plány pro vyhlášení a provedení evakuace, včetně zapracované součinnosti se složkami integrovaného záchranného systému¹³.

Příprava opatření nouzového přežití se opírá o závěry z analýzy možného vzniku mimořádných událostí na území Jihomoravského kraje, a to z hlediska jejich předvídatelnosti i nahodilosti. Budou realizována hlavně při rozsáhlejších živelních pohromách. Předvídatelná rizika představují ohrožení území na místní až regionální úrovni. S předstihem se plánuje k danému ohrožení počet postižených osob a rozsah nezbytných opatření k jejich nouzovému přežití. Opatření nouzového přežití zahrnují na nezbytně nutnou dobu nouzové ubytování, nouzové zásobování základními potravinami, nouzové zásobování pitnou vodou, nouzové základní služby obyvatelstvu, nouzové dodávky energií a organizování humanitární pomoci. Pro případy mimořádných událostí, jejichž vznik a působení nelze časově a prostorově předvídat, se využívají všechna nebo některá opatření nouzového přežití plánována pro předvídatelné události; vždy záleží na druhu a rozsahu mimořádné události.

Obec pro zajištění nouzového přežití obyvatel obce poskytuje hasičskému záchrannému sboru kraje podklady a informace potřebné ke zpracování havarijního plánu, a to zejména o počtech osob v ohrožených oblastech, o ubytovacích a stravovacích

¹⁰ § 12 odst. 1 vyhlášky MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

¹¹ § 12 odst. 4 vyhlášky MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

¹² § 2 odst. 1 a 2 vyhlášky MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

¹³ § 15 odst. 1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, v platném znění, § 33 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru

zařízeních a o zdrojích pitné vody¹⁴. Rovněž právnické a podnikající fyzické osoby, které jsou hasičským záchranným sborem kraje zahrnuty do přípravy a provádění opatření k nouzovému přežití, poskytují a aktualizují údaje o ubytovacích a stravovacích kapacitách, o výrobních kapacitách vybraného sortimentu zboží a zásob¹⁵. Vytipovávají se zařízení zabezpečující zásobování základními potravinami a pitnou vodou. S provozovateli těchto zařízení se postupně orgány kraje, obcí a hasičským záchranným sborem kraje uzavírají dohody - prioritně se jedná o zařízení s nepřetržitými provozy.

Při hrozbě možného ozbrojeného konfliktu z území vyčleněného pro potřeby operační přípravy, z území předpokládané bojové činnosti a dalších zájmových prostorů ozbrojených sil v souladu s potřebami zajištění obrany státu se evakuace bude plánovat až v případě aktuální hrozby válečného konfliktu s využitím již připravených opatření k evakuaci a nouzovému přežití pro řešení následků mimořádných událostí nevojenského charakteru. Opuštění těchto míst se plánuje do 48 hodin, v případě města Brna do 72 hodin od vyhlášení evakuace.

c) Humanitární pomoc

Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje organizuje a koordinuje opatření nouzového přežití a humanitární pomoci v kraji¹⁶. V době, kdy není vyhlášen krizový stav, poskytuje ze svých zásob postiženému obyvatelstvu mimořádnou událostí základní humanitární pomoc, nemůže-li ji obec ve své působnosti zajistit a nachází-li se postižení v tíživé situaci do doby, než jim bude poskytnuta standardní pomoc. Na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností bude využíván materiál pro nouzové přežití, který je majetkem Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje. Z tohoto materiálu se vytváří jednotné soupravy k okamžitému nebo následnému použití v případě potřeby na základě požadavku velitele zásahu. Soupravy okamžitého použití budou do konce roku 2003 obsahovat nejnnutnější vybavení pro 20 osob a budou uloženy přímo na požárních stanicích. U každého územního odboru (centrální požární stanice) hasičského záchranného sboru kraje budou do konce roku 2004 zřízeny soupravy k následnému použití, které již umožní nouzové ubytování a přežití až 50 postiženým osobám polním způsobem. Na krajské úrovni zřídí hasičský záchranný sbor kraje do konce roku 2004 kontejner automobilní pro nouzové přežití obyvatelstva. Tuto soupravu bude tvořit kontejner s modulárním systémem, který obsahuje vlastní zdroj elektrické energie a tepla, nafukovací stan, osvětlovací soupravu, prostředky pro ohřev stravy, trvanlivé potraviny, hygienické prostředky, nejnnutnější náhradní ošacení a další nezbytné předměty pro krátkodobé zabezpečení až 50 osob. Bude ji též možno využívat jako stanoviště velitele zásahu nebo týlovou základnu pro zasahující jednotky řešící mimořádnou událost nebo krizovou situaci.

Pro řešení opatření nouzového přežití v případech mimořádných událostí velkého rozsahu, kdy přijatá opatření na regionální úrovni již nepostačují, se i nadále počítá s možností nasazení základny humanitární pomoci 74. záchranné a výcvikové základny Bučovice (disponuje materiálem, stravovací a ubytovací kapacitou pro 300 zabezpečovaných osob, může být rozšířeno až na 450 osob – pro přípravu stravy musí obce zajistit vždy potraviny), s možností vyžádání humanitární pomoci z centrální úrovně v působnosti MV – GŘ HZS ČR. Za krizových situacích lze vyžádat i zásoby humanitární pomoci v působnosti Správy státních hmotných rezerv¹⁷.

¹⁴ § 15 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v platném znění, § 21 odst. 2 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, v platném znění

¹⁵ § 23 odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v platném znění, § 29 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, v platném znění

¹⁶ § 10 odst. 5 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v platném znění

¹⁷ § 12 zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění

Po prodělaných katastrofách na území republiky se dá předpokládat aktivnější a zejména koordinovanější zapojení se do poskytování humanitární pomoci dobrovolnými nevládními a neziskovými organizacemi a sdruženími a očekává se i iniciativa jednotlivých občanů v nabídce osobní a věcné pomoci. Koordinaci přijímání, třídění a expedici materiálu humanitární pomoci na území kraje provádí hasičský záchranný sbor kraje, popř. příslušné krizové štáby, které k tomu aktivují pracovní skupinu. Ta zejména usměrňuje tok materiálu z hlediska času a sortimentu, vede celkový přehled o množství přijímaného a expedovaného materiálu, eviduje a zveřejňuje nabídky osobní pomoci občanů a firem, udržuje součinnost s humanitárními a charitativními organizacemi a rámcově usměrňuje i iniciativu občanů.

Za účelem organizovaného přijímání materiálních darů humanitární pomoci se vytváří sběrná místa. Jejich zřízení a obsluha se ponechává na iniciativě obcí, humanitárních a charitativních organizací a občanských sdružení. Podle potřeby hasičský záchranný sbor kraje, orgány obcí a kraje vytváří (zajišťují) sběrné sklady humanitární pomoci¹⁸. Do sběrných skladů se přímo naváží dary od právnických osob a podnikajících fyzických osob většího objemu, zahraniční humanitární pomoc směřovaná pro potřeby v kraji, případně vyříděný materiál ze sběrných míst. O použití těchto zásob rozhoduje podle působnosti hasičský záchranný sbor kraje, příslušné orgány obcí, kraje a krizové štáby.

d) Individuální ochrana a hospodaření s materiálem civilní ochrany

K individuální ochraně před účinky nebezpečných škodlivin při mimořádných událostech v mírové době využívá obyvatelstvo prostředky improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla (čepice, šály, kombinézy, pláště, rukavice, nepromokavá obuv, uzavřené brýle, navlhčené kapesníky, ručníky apod.)¹⁹. Typovými prostředky individuální ochrany se vybavují základní složky IZS, personál stanovených zařízení civilní ochrany, členové sborů dobrovolných hasičů, kteří nejsou vybaveni izolačními dýchacími přístroji a jsou předurčení k výkonu činností souvisejících s ochrannou obyvatelstva. Sortiment a množství typových prostředků stanovuje hasičský záchranný sbor kraje, smluvně je zapůjčuje ze svých zásob speciálního materiálu civilní ochrany, pokud je má k dispozici, nebo na základě žádosti oprávněných osob zabezpečuje bezúplatný převod vlastnictví nebo změnu práva hospodaření.

Za krizových stavů - stavu ohrožení státu a válečného stavu se provádí výdej prostředků individuální ochrany právním předpisem stanoveným kategoriím obyvatelstva, a to dětem a mládeži do 18 let věku (respektive do ukončení středoškolského vzdělání), osobám umístěným ve zdravotnických a sociálních zařízeních a osobám v jejich doprovodu²⁰. Za doprovod je považován personál předškolních, školských, zdravotnických, sociálních a obdobných zařízení a jeden z rodičů v případě neumístěných dětí v předškolních a školských zařízeních. Ostatnímu obyvatelstvu jsou vytvářeny podmínky k nákupu prostředků individuální ochrany ve specializovaných prodejnách. V případě potřeby budou v rámci regulačních opatření stanoveny jejich maximální ceny.

Za plánování množství prostředků individuální ochrany a stanovení pořadí zabezpečení jednotlivých kategorií obyvatel v kraji těmito prostředky ze státních zásob při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu odpovídá a opatření realizuje hasičský záchranný sbor kraje. Obecní úřady, ředitelé škol, zdravotnických a sociálních zařízení poskytují hasičskému záchrannému sboru informace o počtech zabezpečovaných osob po kategoriích. Hasičský záchranný sbor kraje rozhodne o přidělení množství a typů prostředků individuální ochrany na jednotlivé skupiny obyvatelstva a pro zařízení civilní ochrany. Způsob a obsah individuální ochrany obyvatelstva se stanovuje plánem individuální ochrany, který je součástí havarijního plánu kraje.

¹⁸ § 6 nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právnickými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, v platném znění

¹⁹ § 17 odst. 1 vyhlášky MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

²⁰ § 17 odst. 2 vyhlášky MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Výběr dislokace výdejních středisek prostředků individuální ochrany a způsob rozvozu speciálního materiálu civilní ochrany plánuje hasičský záchranný sbor ve spolupráci s obcemi a právníckými osobami. Výdejní střediska se vždy zřizují v předškolních, školských, zdravotnických a sociálních zařízeních a pro neumístěné děti a mládež u obecních úřadů. Nepostačuje-li v obci jejich kapacita vzhledem k plánovanému zabezpečovanému počtu osob, vytváří se další výdejní střediska ve veřejných a obecních budovách. Při nárůstu hrozby válečného konfliktu školy, zdravotnická a sociální zařízení nebo obce zřídí ke každému plánovanému výdejnímu místu zařízení civilní ochrany pro výdej prostředků individuální ochrany²¹. Hasičský záchranný sbor kraje provede přípravu personálu výdejního střediska a v případě požadavku poskytne i metodickou pomoc při zpracování dokumentace.

Využitelný speciální materiál civilní ochrany bude v rámci kraje cca do poloviny roku 2005 odsunut ze všech uložišť obcí a právníckých a podnikajících fyzických osob. Materiál pro zabezpečované kategorie obyvatel bude uložen ve skladech MV-GŘ HZS ČR nebo skladu hasičského záchranného sboru kraje. Nepotřebný materiál civilní ochrany, o který obce a právnícké osoby neprojeví zájem, bude rovněž odsunut do skladů MV-GŘ HZS ČR. Využitelný speciální materiál civilní ochrany bude postupně cestou Základny logistiky GŘ HZS ČR odeslán do Opravárenského závodu GŘ HZS ČR k přezkoušení, popř. revizi a kalibraci.

Za organizaci skladování speciálního materiálu civilní ochrany odpovídá hasičský záchranný sbor kraje²². Ten rozhoduje o zřízení, provozování a rušení míst pro uskladnění tohoto materiálu. Vykonává na uložišťích a zařízeních civilní ochrany kontrolní činnost, zajišťuje v součinnosti s opravárenským závodem obměnu, revize a opravy speciálního materiálu civilní ochrany, organizuje v kraji inventarizaci tohoto materiálu. Za vedení evidence materiálu odpovídá vedoucí právnícké osoby, u níž je materiál uložen, za vedení souhrnné evidence speciálního materiálu civilní ochrany v kraji v projektu EMCO odpovídá hasičský záchranný sbor kraje.

e) Kolektivní ochrana ukrytím

Způsob a obsah kolektivní ochrany obyvatelstva je stanoven plánem ukrytí, který je součástí havarijního plánu kraje, popř. vnějších havarijních plánů pro zóny havarijního plánování. Ukrytí obyvatelstva je zajišťováno ve stálých a improvizovaných úkrytech²³.

Stálé úkryty, které byly budovány v 50. až 60. letech minulého století pro ochranu obyvatelstva proti účinkům zbraní hromadného ničení, nelze zpravidla z hlediska doby jejich zpohotovnění, nerovnoměrného rozložení a technického řešení využít při nevojenském ohrožení. Proto je hlavním způsobem ukrytí obyvatel při mimořádných událostech v Jihomoravském kraji improvizované ukrytí v běžných stavbách, kde osoby vyhledají vhodnou místnost. S dostatečným utěsněním oken a dveří a uzavřením větrání se snižuje koncentrace nebezpečných látek až 10krát. Ochrana obyvatelstva ukrytím v míru nevyžaduje zvláštní organizační a technická opatření. Ve veřejných budovách, školách, nemocnicích apod., které mohou být ohroženy nebezpečnou látkou ze stacionárních nebo mobilních zdrojů, se doporučuje vytvořit zásobu pomocného materiálu pro utěsnění oken a dveří. Dále je k ukrytí možné využívat stálé úkryty, které lze urychleně převést z mírového provozu do stavu pohotovosti k ukrytí. Zejména lze takto využívat tzv. dvouúčelové stavby civilní ochrany budované v 70. až 80. letech minulého století, které splňují vyšší stupeň ochrany z hlediska plynutnosti a zajištění doby provozu. Rozhodnutí o ukrytí osob vyhlásí starosta obce nebo příslušný zaměstnavatel v závislosti na druhu a rozsahu ohrožení.

²¹ § 23 odst. 2 písm. e) zákona 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v platném znění, § 1, § 2 odst. 11 vyhlášky MV 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

²² § 10 odst. 5 písm. h) zákona 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v platném znění

²³ § 16 vyhlášky MV 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Ukrytí obyvatelstva za válečného stavu na území kraje se zajišťuje ve stálých úkrytech a improvizovaných úkrytech. Stálé úkryty technologickým vybavením vytváří podmínky pro dlouhodobý pobyt ukryvaných osob po dobu až tří dnů. Slouží k ochraně osob proti účinkům zbraní hromadného ničení, jsou značně odolné proti přímým zásahům klasických trhavin i tříštivých střel. Stávající fond stálých úkrytů v kraji nebude novou výstavbou z prostředků státu rozšiřován. Lze ale očekávat, že hasičský záchranný sbor kraje bude na základě žádosti oprávněných orgánů (vlastníků nebo uživatelů) a po posouzení využitelnosti a technického stavu stálých úkrytů ve výjimečných případech některé vyřazovat z evidence. Jedná se o takové stálé úkryty, které jsou ve velmi špatném technickém stavu a na jejichž běžnou údržbu či rekonstrukce se vynakládají nadměrné finanční výdaje. K udržení stávajícího úkrytového fondu majitelé stálých úkrytů zabezpečují jejich základní údržbu. Hasičský záchranný sbor kraje participuje na údržbě tím, že vydává technické pokyny k údržbě, provádí kontroly technického stavu úkrytů a poskytuje právníkům a podnikajícím fyzickým osobám finanční dotace na rekonstrukci dle plánu rekonstrukcí a náhrady mzdových prostředků pracovníkům zajišťujícím údržbu²⁴, dále provádí i odbornou přípravu údržbářů stálých úkrytů. Rovněž je umožněno komerční využití stálých úkrytů, z jehož výtěžku se hradí provoz a běžné náklady na údržbu. Zařízení civilní ochrany pro zabezpečení ukrytí osob ve stálých úkrytech se zřizují až při nárůstu hrozby válečného konfliktu, tj. v období stavu ohrožení státu nebo válečném stavu. Hasičský záchranný sbor kraje průběžně provádí školení údržbářů staveb civilní ochrany.

Vzhledem k tomu, že kapacita ukryvaných ve stálých úkrytech je na počet obyvatel v kraji malá a stálé úkryty jsou nerovnoměrně rozmístěny, rozhodujícím způsobem kolektivní ochrany je ukrytí obyvatelstva v improvizovaných úkrytech. Při nárůstu hrozby válečného konfliktu budou vytipovány podzemní, suterénní a jiné části obytných domů, veřejných budov, provozních a výrobních objektů k jejich úpravě na improvizované úkryty. V letech 1985 až 1986 byly obecními úřady zpracovány dle služebního předpisu CO-2-7 (Ukrytí obyvatelstva) plány ukrytí v obcích. Nadále se doporučuje tyto plány ukrytí uchovávat a průběžně je upřesňovat s ohledem k přirozenému přírůstku či úbytku obyvatel obcí a ke změnám v zástavbě. Obce a hasičský záchranný sbor kraje jako dotčené orgány ve stavebním a územní řízení²⁵ musí dbát na to, aby při tvorbě územního plánu obce a regulačního plánu byly zapracovány požadavky na umístění improvizovaných úkrytů a stavby financované s využitím prostředků státního rozpočtu měly stavebně technické parametry, které se vyžadují na úpravu improvizovaných úkrytů²⁶.

f) Opatření ve vztahu ke vzniku nebezpečných oblastí

Profesionální jednotky požární ochrany jsou vybavovány přístroji na provádění chemického a radiačního průzkumu s cílem získat prvotní informace o kontaminovaném prostoru, nutné k provedení bezpečného zásahu sil integrovaného záchranného systému.

Speciální průzkum nebezpečných prostorů, které jsou kontaminované chemickými nebo radioaktivními látkami, provádí v kraji výjezdová skupina chemické laboratoře Školícího střediska Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje Tišnov, která je udržována v pracovní pohotovosti s dobou výjezdu nejpozději do 120 minut. Stanovené úkoly plní automobilem vybaveným speciálními přístroji, schopnými v terénu stanovit druh a koncentraci nejčastěji se vyskytujících chemických látek, změřit dávkový příkon, aktivitu radioaktivního zdroje a stanovit stupeň kontaminace terénu a předmětů radioaktivními látkami. Výjezdová skupina se vybavuje zařízením k odběru vzorků různých látek a je

²⁴ § 23 odst. 2 písm. d) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v platném znění, § 7 a 9 nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, v platném znění

²⁵ § 10 odst. 6 a § 15 odst. 5 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v platném znění

²⁶ § 20, § 21 odst. 2, § 22 vyhlášky MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

schopna provést následnou kvalitativní a u stanovených látek i kvantitativní analýzu ve stacionární laboratoři. Odebrané vzorky, které pracovníci výjezdové skupiny posoudí jako podezřelé na přítomnost nebezpečných biologických látek, se odvázejí k expertize do Státního ústavu pro jadernou, chemickou a biologickou ochranu Příbram-Kamenné. Perspektivně je žádoucí vybavit výjezdovou skupinu terénním automobilem potřebné velikosti a přístrojovým vybavením schopným stanovit neznámou látku přímo v terénu.

Z analýzy rizik možného vzniku mimořádných událostí vyplývá, že v mírové době v Jihomoravském kraji pravděpodobně nevznikne rozsáhlé zamořené území. Na základě této skutečnosti není potřebné pro tuto dobu zřizovat speciální zařízení civilní ochrany pro zjišťování a označování nebezpečných oblastí u obcí a právnických osob.

Režimová opatření osob nacházejících se v prostorech zamořených nebezpečnou chemickou látkou stanovuje hasičský záchranný sbor kraje. V místech a prostorech kontaminovaných radioaktivními látkami stanovuje režimová opatření Státní úřad pro jadernou bezpečnost²⁷ (dále „SÚJB“). Velitel zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací spolupracuje s Regionálním centrem SÚJB Brno. Režimová opatření pro zasahující jednotky a obyvatelstvo na území zasažených a ohrožených nebezpečnými biologickými agens a toxiny stanovuje hygienik příslušného správního úřadu²⁸. Při vyhlášení krizových stavů se režimová opatření stanoví v rámci krizových opatření a upřesní je pro svůj správní obvod příslušný orgán krizového řízení.

Dekontaminaci dopravních prostředků, použité techniky a příslušníků integrovaného záchranného systému, kteří ukončili práce v zamořeném prostoru, provádí jednotka chemicko-technické služby svými mobilními prostředky. Zároveň provádí částečnou dekontaminaci osob, které jsou vyvedené ze zamořeného prostoru a vyžadují následnou lékařskou pomoc. Hasičský záchranný sbor kraje nedisponuje technickým vybavením pro dekontaminaci dopravních prostředků.

Protože hasičský záchranný sbor kraje nemá dostatečné kapacity k provádění dekontaminace většího rozsahu, provádí se následná úplná speciální očista všech osob, které se nacházely v zamořeném prostoru, ve stacionárních zařízeních. Pro hromadnou úplnou očistu osob je potřebné vytvořit a rovnoměrně rozmístit v kraji zařízení civilní ochrany pro zabezpečení dekontaminace osob a oděvů. Dále je vhodné zřídit zařízení pro zabezpečení dekontaminace věcných prostředků²⁹. Zařízení se zřizuje u právnických osob v objektech, které svým uspořádáním a vybavením splňují technické a prostorové požadavky (např. vozovny dopravních společností a podniků, větších autoservisů, atp.). Zařízení pro dekontaminaci terénu není potřebné zřizovat; práce spojené s dekontaminací budou prováděny specializovanými firmami, s nimiž se uzavírají smlouvy. Nepostačují-li prostředky k dekontaminaci v regionu, využije se sil a prostředků 74. záchranné a výcvikové základny Bučovice. Základna je schopna rozvinout místo speciální očisty polního typu s kapacitou 150 osob a 48 vozidel za hodinu.

Ke zlepšení stavu se budou postupně vybavovat jednotky chemicko-technické služby hasičského záchranného sboru kraje výkonnějším vybavením pro provádění dekontaminace mobilního typu na bázi modulárního systému a prostředky označování nebezpečných oblastí.

Pro válečný stav je nutné vytipovat objekty, kde by bylo možné zřídit zařízení civilní ochrany pro zabezpečení dekontaminace terénu, osob a věcných prostředků, zařízení pro zjišťování a označování nebezpečných oblastí. Tato zařízení se budou zřizovat po vyhlášení stavu ohrožení státu u všech právnických osob, které disponují potřebnou technikou a vybavením a v jejichž objektech jsou k tomu prostorové předpoklady.

²⁷ § 3 zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření a o změně a doplnění některých zákonů, v platném znění

²⁸ § 82 odst. 2 písm. l) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění

²⁹ § 2 odst. 6 až 9 vyhlášky MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

3.2. Úkoly občanů a orgánů k ochraně obyvatelstva

a) Občan

Cílem opatření orgánů státu a orgánů územních samosprávních celků při přípravě na mimořádné události a jejich řešení je ochrana života, zdraví a majetku občanů. Bezprostřední pomoc občanovi při jeho ochraně poskytne obec, zaměstnavatel a složky integrovaného záchranného systému. Důležitým předpokladem systému ochrany obyvatelstva však musí být informovaný a připravený občan.

V rámci rozmanitých forem informování a přípravy obyvatelstva bude mít občan možnost získat základní znalosti a dovednosti o způsobu poskytování nezbytných informací, o chování po vyhlášení varovného signálu, telefonních číslech tísňového volání, v přípravě evakuačního zavazadla, k provedení improvizované ochrany ukrytím a improvizované individuální ochrany, o opatřeních v případě ohrožení povodní a úniku nebezpečných látek, o hygienických opatřeních v prostorech karantény, o poskytování první předlékařské pomoci a provádění částečné dekontaminace.

Obdržené informace a získané znalosti umožní občanovi chránit svoji osobu a poskytovat pomoc svým bližním, odpovídajícím způsobem se orientovat za vzniku mimořádných událostí i krizových situací.

b) Obec

Obec při plnění svých úkolů ochrany veřejného zájmu a povinností v přenesené působnosti tvoří základní prvek veřejné správy při zabezpečování opatření ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech a krizových situacích.

Obecní úřad při výkonu státní správy zabezpečuje úkoly stanovené havarijními plány a krizovým plánem kraje, popř. krizovým plánem určené obce. Podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací a nouzovém přežití obyvatel obce, zajišťuje varování, evakuaci a ukrytí. K plnění některých povinností obecního úřadu souvisejících s připraveností na ochranu obyvatelstva zřizuje obec po projednání s hasičským záchranným sborem kraje zařízení civilní ochrany. Za mírového stavu je vhodné obcemi zřizovat zařízení civilní ochrany pro zajištění evakuace, pro zajištění nouzového přežití a organizování humanitární pomoci, pro zabezpečení dekontaminace osob a oděvů, věcných prostředků³⁰. Hasičský záchranný sbor kraje na základě požadavku obcí zabezpečí odbornou přípravu personálu zařízení a poskytne odbornou pomoc při zpracování dokumentace. Jednotku sboru dobrovolných hasičů mohou obce využívat při evakuaci jako pomoc osobám těžce se pohybujících, při evakuaci archivů a předmětů kulturní hodnoty, k zajišťování péče o nouzově ubytované osoby, k organizování humanitární pomoci v obci a k provádění likvidačních a dekontaminačních prací. Při aktuální hrozbě válečného konfliktu a pro období stavu ohrožení státu nebo válečného stavu zřídí obce zařízení civilní ochrany pro zajištění výdeje prostředků individuální ochrany pro děti a mládež do 18 let věku neumístěné v předškolních a školských zařízeních a pro jejich doprovod, a zařízení pro ukrytí obyvatelstva.

Při vzniku mimořádné události místního významu mají orgány obce nezastupitelnou funkci při varování obyvatelstva před hrozícím nebezpečím. Je potřebné, aby obce věnovaly pozornost rozvoji technických prostředků varování v obci. K varování a následnému informování obyvatelstva o akutním ohrožení využívají zejména místní sirény, obecní rozhlas, dále mohou použít rozesílání SMS zpráv, řešit informování obyvatel ve spolupráci s Policií ČR nebo městskou policií za pomoci mobilních akustických prostředků, nebo osobním stykem. Velká města mohou využít informování prostřednictvím hromadných informačních prostředků (např. regionálními rádii, regionálními TV studii, kabelovými televizemi, atp.).

³⁰ §§ 1, 2 vyhlášky MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Obecním úřadům se doporučuje uchovávat plány ukrytí obce a průběžně je upřesňovat s ohledem k přirozenému přírůstku či úbytku obyvatel obcí a ke změnám v zástavbě. Obce jako dotčené orgány ve stavebním a územním řízení musí dbát na to, aby při tvorbě územního plánu obce a regulačního plánu byly zapracovány požadavky na umístění improvizovaných úkrytů.

Pro plánování evakuace, nouzového přežití obyvatel obce, pro plánování rozvozu a výdeje prostředků ochrany jednotlivce poskytují obecní úřady hasičskému záchrannému sboru kraje podklady a informace potřebné ke zpracování havarijního plánu kraje a krizového plánu kraje. Na vyžádání poskytují zejména informace o počtech osob v ohrožených oblastech, o ubytovacích a stravovacích zařízeních v obci, o zdrojích pitné vody a o počtu obyvatel v obci podle věkového složení.

c) Obec s rozšířenou působností

Významnou úlohu při provádění záchranných a likvidačních prací a zabezpečení úkolů ochrany obyvatelstva na území správního obvodu sehrávají obce s rozšířenou působností.

Všechny obce s rozšířenou působností v kraji jsou hasičským záchranným sborem kraje určeny k rozpracování vybraných úkolů krizového plánu kraje³¹, vyjma města Brna. Starostové určených obcí zřizují bezpečnostní radu obce a jmenují její členy; bezpečnostní rada obce je pracovním orgánem starosty zejména pro přípravu na krizové situace. Starostové zřizují také krizový štáb obce, který starosta používá jako svůj pracovní orgán ke koordinaci záchranných a likvidačních prací při řešení mimořádné události vzniklé nebo zasahující do správního obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností³² a dále jej starosta využívá k řešení krizové situace po vyhlášení stavu nebezpečí hejtmánem kraje³³ nebo nouzového stavu vládou České republiky³⁴.

d) Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby

Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby, zařazené do havarijního plánu nebo vnějšího havarijního plánu, plní úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva ve stanoveném rozsahu. Podílí se na přípravě záchranných a likvidačních prací a poskytují informace hasičskému záchrannému sboru kraje. Vůči svým zaměstnancům zabezpečují informování o hrozcích mimořádných událostech a plánovaných opatřeních, organizují přípravy k sebeochraně a vzájemné pomoci. Zajišťují při řešení mimořádné události varování, evakuaci, popřípadě ukrytí a provádějí neprodleně záchranné a likvidační práce³⁵. K plnění úkolů ochrany zaměstnanců mohou využívat jednotky hasičských záchranných sborů podniků nebo jednotky sborů dobrovolných hasičů podniků a dále mohou zřizovat zařízení civilní ochrany.

Právnícké a podnikající fyzické osoby, které provozují předškolní, školská, zdravotnická nebo sociální zařízení, vytváří v nich podmínky k výdeji prostředků individuální ochrany. Při nárůstu hrozby válečného konfliktu nebo po vyhlášení stavu ohrožení státu zřídí zařízení civilní ochrany pro výdej prostředků individuální ochrany.

Právnícké a podnikající fyzické osoby, které jsou vlastníky stálých úkrytů, jež jsou určeny k ukrytí žactva, zaměstnanců i obyvatel, zajišťují ve spolupráci s hasičským záchranným sborem kraje údržbu stálých úkrytů, umožňují orgánům hasičského záchranného sboru nebo jimi zmocněným osobám vstup do stálých úkrytů za účelem údržby, kontroly a oprav. Náhrady výdajů na mzdy údržbářů stálých úkrytů a na odběr elektrické energie pro nutné větrání poskytuje hasičský záchranný sbor kraje na základě smlouvy. Při

³¹ Usnesení Bezpečnostní rady Jihomoravského kraje ze dne 10.12.2002

³² § 13 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v platném znění

³³ § 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, v platném znění

³⁴ čl. 5, 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, v platném znění

³⁵ §§ 23, 24 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v platném znění

nárůstu hrozby válečného konfliktu, nebo po vyhlášení stavu ohrožení státu zřídí zařízení civilní ochrany pro zabezpečení ukrytí osob ve stálých úkrytech.

e) Orgány kraje

Orgány kraje budou zajišťovat, organizovat a koordinovat přípravu na realizaci opatření v oblasti ochrany obyvatelstva na území Jihomoravského kraje. Budou vytvářet podmínky pro plnění těchto úkolů v obcích, u právnických osob a podnikajících fyzických osob a usměrňovat přípravu složek integrovaného záchranného systému k plnění úkolů ochrany obyvatelstva, pomáhat školám v přípravě žáků k sebeochraně. Za orgány kraje, vyjma povinností hejtmana kraje, plní tyto úkoly Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje, který sehraává rozhodující úlohu při sjednocování postupů územních správních úřadů a obcí v oblasti ochrany obyvatelstva.

Pro řešení následků jednotlivých druhů mimořádných událostí a zmírnění dopadů krizových situací budou opatření ochrany obyvatelstva dopracována nebo upřesněna v havarijních plánech (havarijní plán kraje, vnější havarijní plány, povodňové plány, atp.), krizových plánech (krizový plán kraje, krizové plány určených obcí, plány krizové připravenosti právnických a podnikajících fyzických osob, krizové plány správních úřadů) a v Poplachovém plánu integrovaného záchranného systému Jihomoravského kraje.

3.3. Zvyšování úrovně připravenosti pracovníků veřejné správy, fyzických osob a školní mládeže

a) Příprava pracovníků veřejné správy

Příprava pracovníků veřejné správy se bude realizovat dle „Koncepte vzdělávání v oblasti krizového řízení“ schválené usnesením Bezpečnostní rady státu č. 211 ze dne 25. září 2001. Základem konceptu je systém vzdělávání, který bude zabezpečovat přístup členů cílových skupin v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva k získání a prodloužení odborné způsobilosti nebo požadované odborné připravenosti v uvedené oblasti.

Odborná způsobilost je předpokladem pro výkon potřebných činností profesionálních pracovníků. Systém vzdělávání dále umožňuje získávání a prohlubování kvalifikace a její zvyšování v uvedené oblasti potřebné pro činnost profesionálních pracovníků a osob dotčených oblastí krizového řízení a ochrany obyvatelstva. Podle charakteru vykonávaných činností, osoby působící v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva nebo osoby, jejichž činnost je dotčena touto oblastí, jsou stanoveny následující cílové skupiny:

- Osoby, které mají oprávnění rozhodovat nebo se podílet na rozhodování v systému krizového řízení ze zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení, tj. osoby jmenované nebo volené do funkcí na úrovni obce a kraje. U těchto osob se požadují základní znalosti z oblasti krizového řízení.
- Osoby, které jsou členy pracovních orgánů krizového řízení, ale nejsou profesionálními pracovníky v krizovém řízení (členové krizových štábů a bezpečnostních rad obcí a kraje). U těchto pracovníků se vyžadují základní znalosti doplněné znalostmi k současnému stavu formou doškolování.
- Osoby, které vykonávají činnosti v oblasti krizového řízení jako svou profesi (odborní pracovníci na úrovni určených obcí, městských částí, kraje, územních správních úřadů a složek IZS). U těchto pracovníků se vyžadují základní a odborné znalosti z oblasti krizového řízení.

Vzdělávání pracovníků krizového řízení dle jednotlivých cílových skupin bude organizováno periodicky se zaměřením na proškolení pracovníků, kteří jsou nově jmenováni, voleni nebo nově začínají profesi v krizovém řízení. Největší pozornost bude zaměřena na školení starostů vždy po obecních volbách. Organizaci školení bude zabezpečovat hasičský záchranný sbor kraje ve spolupráci s krajským úřadem, Policií ČR a Armádou ČR. Na

odborné přípravě mají nezastupitelnou roli i další spolupracující subjekty, např. Povodí Moravy, Český hydrometeorologický ústav – pobočka Brno, Krajská hygienická stanice Brno, Územní středisko záchranné služby Brno, Krajská veterinární správa, atp.

b) Příprava žáků základních škol a studentů středních škol

Jedinou laickou kategorií občanů, na kterou je možno cíleně a systematicky působit ke zvyšování připravenosti obyvatelstva na mimořádné události, jsou děti a mládež v základních a středních školách. Proto je třeba, aby základní a střední školy věnovaly přiměřenou ale systematickou pozornost začleňování problematiky „Ochrana člověka za mimořádných situací“ do výuky³⁶. Příprava žáků a studentů má směřovat k tomu, aby do občanského života vstupovali mladí lidé znalí problematiky sebeochrany a vzájemné pomoci a uměli se orientovat za mimořádných událostí i krizových situací, které přináší soudobý civilizační rozvoj.

Ředitelé škol s přihlédnutím k věku a schopnostem žáků a studentů rozhodnou do jaké míry a v jaké formě bude výuka na škole probíhat. V přípravě žáků a studentů je třeba položit důraz na zvýšení vědomostí o telefonních číslech tísňového volání, o funkci a poslání integrovaného záchranného systému, znalostí o fyzikálních a toxických vlastnostech nebezpečných chemických látek, které se běžně používají. Vést žáky k praktickým dovednostem v použití ručních hasičích přístrojů, v přípravě evakuačního zavazadla, využití improvizované ochrany jednotlivce a poskytování první pomoci. Naučit žáky a studenty správně se chovat po vyhlášení varovného signálu, při úniku nebezpečných látek a při provádění evakuace. V rámci výchovy vštěpovat žákům a studentům zásady humanity a vzájemné pomoci.

Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje bude základním a středním školám poskytovat metodickou pomoc, organizovat a provádět ve spolupráci s odborem školství Krajského úřadu Jm kraje a Krajským pedagogickým centrem Brno přípravu ředitelů škol a učitelského aktivu, ale v žádném případě nemůže suplovat výuku ve třídách. Hasičský záchranný sbor kraje bude poskytovat těmto školám informace o charakteru možného ohrožení, o připravovaných záchranných a likvidačních pracích. Nadále bude zajišťovat i distribuci příruček a didaktických pomůcek vydávaných centrálně a bude nápomocen při vyhledávání možných zdrojů informací využitelných pro výuku. Trvale bude rozvíjena spolupráce s Krajským pedagogickým centrem Brno a odborem školství Krajského úřadu Jihomoravského kraje.

Složky integrovaného záchranného systému budou mezi dětmi a mládeží popularizovat svou úlohu ukázkami techniky a dovednostmi svých jednotek při dětských dnech i při jiných vhodných společenských událostech.

c) Postavení a využití Školícího střediska HZS Jihomoravského kraje

Školící středisko Hasičského záchranného sboru Jm kraje Tišnov v oblasti vzdělávání provádí odbornou přípravu příslušníků hasičského záchranného sboru kraje, velitelů a složek integrovaného záchranného systému v oblasti zjišťování nebezpečných látek, ochrany před nimi, provádění speciální očisty a jejich vzájemné součinnosti. Dále zajišťuje přípravu krizového managementu na úrovni obce a pověřených osob veřejné správy v integrovaném záchranném systému, krizovém řízení, ochraně obyvatelstva a požární ochraně. Poskytuje v těchto otázkách odbornou a metodickou pomoc. Ve smyslu vyhlášky Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb. provádí odbornou přípravu personálu zařízení civilní ochrany. Podle požadavků a volné kapacity rovněž poskytuje odbornou a metodickou pomoc a zabezpečuje odbornou přípravu v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení pro právnické a podnikající fyzické osoby.

---

³⁶ Pokyn MŠMT k začlenění tematiky ochrana člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů škol, č.j. 12050/03-22 ze dne 4.března 2003

Školící středisko v oblasti laboratorní organizuje zjišťování a označování nebezpečných oblastí, provádění dekontaminace a další ochranná opatření. Provádí analýzy vzorků odebraných v nebezpečných oblastech a zpracovává odborné posudky. K zvýšení odborné úrovně jednotlivých analýz je nutné provést modernizaci přístrojového vybavení, především u analytických metod připravovaných k akreditaci.

3.4. Financování příprav k ochraně obyvatelstva

Hasičský záchranný sbor kraje poskytuje právnickým osobám a podnikajícím fyzickým osobám náhrady výdajů na mzdy údržbářů stálých úkrytů a skladníků speciálního materiálu civilní ochrany, spotřebu elektrické energie, hradí revize filtroventilačních zařízení. Výše náhrad stanovuje hasičský záchranný sbor kraje podle nařízení vlády č. 463/2000 Sb. a zásad stanovených MV – generálním ředitelstvím HZS ČR. Náhrady těchto výdajů realizuje vždy na příslušný kalendářní rok na základě smluv o zabezpečení úkolů ochrany obyvatelstva.

Přímé běžné náklady z rozpočtu hasičského záchranného sboru kraje na náhrady výdajů spojených s opatřeními k ochraně obyvatelstva u právnických osob a podnikajících fyzických osob se předpokládají v roce 2003 ve výši 9,6 mil. Kč. Výše těchto náhrad jsou na spodní hranici možného přístupu finančního krytí, aby bylo ještě možno splnit požadované úkoly. Po soustředění materiálu civilní ochrany od právnických a podnikajících fyzických osob a obcí do pololetí roku 2005 dojde k relativnímu snížení nákladů o cca 12,5 %. Zároveň je ale nutno počítat s nárůstem ve výši roční inflace a s dalšími náklady vzniklými po zřízení zařízení civilní ochrany u právnických a podnikajících fyzických osob.

Podstatné a z hlediska rozvoje jsou nejdůležitější investiční výdaje. Ty budou vkládány do rozvoje a k udržení technického vybavení jednotek hasičského záchranného sboru kraje, zejména pro záchranné práce ve výškách a na vodě, k vyprošťování osob, k provádění činností v zamořeném prostoru, k provádění dekontaminačních prací a k poskytování humanitární pomoci.

Investiční dotace státu, poskytované prostřednictvím MV – generálního ředitelství HZS ČR, se budou využívat pro modernizaci a rozšiřování koncových prvků varování a pro udržení stávajícího technického stavu úkrytového fondu. Přednostně se budou realizovat investiční akce u těch subjektů, které se budou na investicích finančně spolupodílet minimálně ve výši 50 % nákladů.

Bezpečnostní rada určené obce nebo bezpečnostní rada kraje projednává podíl orgánů obcí nebo orgánů kraje na spolufinancování opatření k ochraně obyvatelstva a závěry předkládá kompetentním orgánům obce nebo kraje k realizaci do rozpočtu pro příslušný nebo následující kalendářní rok. Je zcela zjevné, že plní-li hasičský záchranný sbor kraje řadu úkolů, činností a opatření za obecní úřady obcí s rozšířenou působností i orgány kraje, je více než jen morální povinností těchto orgánů se odpovídajícím způsobem podílet na spolufinancování těchto nákladů.

3.5. Příhraniční mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce se sousední Slovenskou republikou a Rakouskou republikou bude udržována a rozvíjena na základě uzavřených a ratifikovaných „mezistátních smluv o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích“.

Vzájemné vztahy v oblasti řešení mimořádných událostí přesahující státní hranice budou rozvíjeny mezi Jihomoravským krajem a příhraničními kraji Slovenské republiky a Dolním Rakouskem za účelem vzájemné informovanosti o možných ohroženích v příhraničních oblastech a včasného předání aktuálních zpráv o vzniku mimořádné události, která může zasáhnout území sousedního státu nebo při níž je potřebné nasazení požárních příj. jiných záchranných jednotek ze sousedního státu.

4. ZÁVĚR

Koncepce ochrany obyvatelstva Jihomoravského kraje akceptuje současnou legislativu zaměřenou na přípravu a řešení mimořádných událostí, krizových situací a v naplňování opatření a úkolů ochrany obyvatelstva.

Koncepce vychází z předpokladu, že na území našeho státu bezprostředně nehrozí válečný konflikt a proto je možné se hlavně soustředit na přípravu a řešení situací po vzniku různých provozních haváriích a živelních pohrom. Vychází ze skutečnosti, že se na území Jihomoravského kraje nachází řada hospodářských objektů, které ohrožují okolí, ale které by v případě nadprojektové havárie nezpůsobily zcela zásadní zamoření rozsáhlého území kraje. Rovněž je bráno v úvahu, že na území kraje zasahuje zóna havarijního plánování pro případ vzniku radiační havárie na Jaderné elektrárně Dukovany, pro kterou je zpracován a hejtmanem Kraje Vysočina schválen vnější havarijní plán. Dalšími nebezpečnými objekty jsou zejména vodní díla, která v případě protržení mohou zasáhnout poměrně rozsáhlá území, způsobit ztráty na životech a značné materiální škody; opatření v tzv. záplavových územích jsou povodňovými orgány řešeny v příslušných povodňových plánech.

Rozhodujícími prvky ochrany obyvatelstva na území Jihomoravského kraje jsou proto varování obyvatelstva, vyzoomění příslušných orgánů a dotčených složek integrovaného záchranného systému, včasný a efektivní zásah složek IZS a dalších spolupracujících subjektů, realizace evakuačních opatření a následné řešení nouzového přežití obyvatel, popř. humanitární, psychologické, sociální a duchovní pomoci.

Preventivní opatření je třeba soustředit na rozvoj a doplňování techniky a technického vybavení a dbát, aby nedocházelo k morálnímu zaostávání zásahové techniky a postupně ji modernizovat. Vlastníky vodních děl věnovat důslednou pozornost technicko-bezpečnostnímu dohledu nad vodními díly³⁷. Systematicky se věnovat přípravě příslušníků zasahujících jednotek, funkcionářského aktivu a personálu zařízení civilní ochrany. Povědomí laické veřejnosti o chování občana za mimořádných událostí a krizových situací rozšiřovat zejména vstupem připravených mladých lidí do občanského života a informační činností orgánů obcí.

Platnost Koncepce ochrany obyvatelstva Jihomoravského kraje se předpokládá v trvání 4 let. Realizaci koncepce a její rozpracované úkoly bude nutné v roce 2007 zhodnotit a na základě rozboru připravit na další léta její aktualizovanou verzi.

Zpracoval :

por.Bc. Zdeněk Kubeš - ředitel odboru OOP

---

³⁷ §§ 59, 61, 62 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění